

ทันตแพทยศาสตร์ของไทยเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน:
กรณีศึกษาคณะทันตแพทยศาสตร์ 3 สถาบัน
Perspectives of Dentistry Education in Thailand towards ASEAN
Community: a Case Study

วัชรินทร์ จงกลสถิต
watcharin.c@rsu.ac.th
มหาวิทยาลัยราชบุรี

ABSTRACT

Introduction:

The ASEAN community has caused the Mutual Recognition Agreement on Dental Practitioner which facilitate the free-flow movement. In addition to the impact on the dental profession, it also affects the higher education institutes which produce dental graduates in Thailand. Therefore, the Faculties of Dentistry need to prepare all aspects of the educational administration for supporting the ASEAN community. This research aimed to study and compare the educational administration among Faculties of Dentistry for ASEAN Community by performing a qualitative research, using case studies of 3 dental faculties. The administrators, faculty members, and dental students were interviewed. The content analysis of the self-assessment reports (SAR), quality assurance reports, curriculums and annual reports were performed.

The 3 dental faculty, Khonkean University, Prince of Songkla University, and Rangsit University, have prepared the admission system which accommodate the foreign students who are able to communicate in Thai to study in DDS. Program. Moreover, they developed educational strategies to advance the English skills such as increasing the number of courses in English, teaching in English and exchanging students. Preparing the quantity and quality of faculty members by developing in academic, profession, and instruction brings the competitive advantage. Managing learning style by the variety processes is to achieve the student-centered education. Extracurricular activities helped dental students developed their skills and competencies of the international standard dental professionals including the abilities to collaborate with other professionals. The 3 dental faculties have prepared the admission systems, curriculums, instruction methods, extracurricular activities, and instructor development system to produce the dental graduates who have the expected competencies and abilities to work in ASEAN community.

Keywords: Dentistry, ASEAN Community, a Case Study

บทคัดย่อ

การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนก่อให้เกิดการจัดทำข้อตกลงการยอมรับร่วมวิชาชีพทันตแพทย์ (MRA on Dental Practitioner) เพื่อเอื้อต่อการเคลื่อนย้ายอย่างเสรี ซึ่งนอกจากจะเกิดผลกระทบต่อวิชาชีพทันตกรรมและระบบบริการสุขภาพช่องปากแล้วยังส่งผลต่อสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตบัณฑิตทันตแพทย์ของไทยซึ่งต้องเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาในด้านต่างๆ เพื่อรองรับประชาคมอาเซียนการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการจัดการศึกษาของคณะทันตแพทยศาสตร์ของไทยเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน โดยออกแบบเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการจัดทำกรณีศึกษาคณะทันตแพทยศาสตร์ 3 สถาบัน สัมภาษณ์ผู้บริหาร คณาจารย์ และนักศึกษา รวมทั้งการวิเคราะห์เอกสารรายงานการประเมินตนเองเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน รายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยคณะกรรมการประเมิน หลักสูตร และรายงานประจำปี

คณะทันตแพทยศาสตร์ ทั้ง 3 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยรังสิต มีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ทั้งระบบการรับนักศึกษาที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาชาวต่างชาติที่สามารถสื่อสารด้วยภาษาไทยได้ เข้ามาศึกษาในหลักสูตร รวมทั้งมีการพัฒนากลยุทธ์การสอนที่ช่วยเสริมสร้างทักษะทางภาษาอังกฤษ อาทิ การเพิ่มจำนวนรายวิชาภาษาอังกฤษ การจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ และการแลกเปลี่ยนนักศึกษา เตรียมความพร้อมด้านปริมาณและคุณภาพของอาจารย์ประจำโดยกระบวนการพัฒนาคณาจารย์ในด้านต่าง ๆ เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน มีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้วยกระบวนการที่หลากหลาย ร่วมกับมีกิจกรรมพัฒนานักศึกษาเพื่อให้นักศึกษาเป็นผู้ที่มีทักษะและความพร้อมประกอบวิชาชีพทันตกรรมตามมาตรฐานสากล รวมทั้งมีความเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรม

คำสำคัญ: ทันตแพทยศาสตร์, การจัดการศึกษา, ประชาคมอาเซียน

บทสรุปงานวิจัย

บทนำ

การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 ทำให้ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รวมตัวกันเป็นประชาคมเดียวกันผ่านเสาหลัก 3 ด้าน ได้แก่ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนส่งผลต่อระบบบริการสุขภาพของโลก (Acuin et al., 2011) และการค้าเสรีบริการด้านสุขภาพที่ประเทศต่างๆ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ที่จะเป็นศูนย์กลางบริการด้านสุขภาพ รวมทั้งประเทศไทย (อัญชนา ณ ระนอง, 2554) ขณะที่กรอบความตกลงของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่เกี่ยวกับการค้าบริการสุขภาพนั้นมุ่งส่งเสริมให้เกิดการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของการสินค้า บริการ เงินทุน การลงทุน และบุคลากรวิชาชีพด้านสุขภาพ มีการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมวิชาชีพใน 3 สาขาด้านบริการสุขภาพคือ พยาบาล แพทย์ และทันตแพทย์

ทันตแพทย์เป็นวิชาชีพที่มีบทบาทสำคัญต่อการดูแล และให้การรักษาสุขภาพช่องปากและระบบบดเคี้ยวของมนุษย์ มีจุดเริ่มต้นจากช่างทำฟันชาวศรีลังกา และชาวจีน (เพ็ญแจ ลากยั้ง, 2554) แล้วจึงริเริ่มจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบโดยจัดตั้งแผนกทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเมื่อปี พ.ศ.2483 เป็นสถาบันผลิตทันตแพทย์แห่งแรกของประเทศไทย จนปัจจุบันมีสถาบันที่เปิดสอนวิชาทันตแพทยศาสตร์ 12 สถาบัน เป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 10 สถาบัน และสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 2 สถาบัน (ทันตแพทยสภา, 2558) มีทันตแพทย์ในประเทศไทยเป็นจำนวน 12,600 คน (สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย, 2558) คิดเป็นสัดส่วนทันตแพทย์ 1 คน ต่อประชากร 5,169 คน (สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย, 2558) วิชาชีพทันตกรรมของไทยได้รับ